

Modern társadalomelméletek II. 2022
tematika

1-2 A fogyasztói társadalom elméletei

3-4, A rétegződés elméletek megújítási kísérletei (°E.O Wright, G Lenski, a BBC modell, a társadalmi integráció)

5, Új osztály és civil társadalom

6, Hálózat és tőke

7, A racionális döntések elmélete

8, Történetírás és szociológia

9, A tudománykutatás paradigmái

10, Kritikai diskurzusok

Olvasmányok

A „Modern szociológiai paradigmák” Sz: Némedi Dénes, Napvilág Kiadó, 2008 kötetből:

a következő szövegek:

Huszár Ákos: Új osztály és civil társadalom 111-154 oldal

Csizmadia Zoltán : Hálózat és tőke 261 – 320 o.

Hack-Handa József: A racionális döntések elmélete 207-258

Takács Erzsébet : Közös kaland 357-383 o.

Szabari Vera: A tudománykutatás paradigmái, 485-518 o,

Géring Zsuzsanna - Zombori Máté: Kritikai diskurzusok 261 -321 o.

Kovách Imre (szerk): Társadalmi integráció, 2017, Belvedere, 7-49 oldalak

E.O Wright: Általános keretrendszer az osztálystruktúra elemzéséhez

https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/7378/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

101-121 oldalak

G. Lenski: Hatalom és privilégium: Elmélet a társadalmi rétegződésről

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s02.html

72-90 oldalak

Kovács Imre

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A szervezeti konfliktusok elméletei

A tantárgy kódja: BTSZOC201MA-K4

A szak megnevezése (N/L): Szociológia MA

Az oktató neve: Dr. Mohácsi Márta

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy során a hallgató megtanulja értelmezni a konfliktus fogalmát. Megismerkedik a szervezeti konfliktus tényezőivel, a konfliktus hasznával, a konfliktusok jellemzőivel és okaival. A hallgató elsajátítja a konfliktuselméletet a tárgyalás, a játszmák és a csoportos döntéshozatal során. Megtanulja a szerepkonfliktusokat és a konfliktusok kezelését. A félév végén a hallgató konfliktuskezelési tesztet tölthet ki.

A tantárgy minimum követelményei

A témakör alapvető szakirodalmának ismerete.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

1. A konfliktus fogalmának értelmezése
2. Konfliktus a szervezetben. A szervezeti konfliktusok tényezői.
3. Konfliktusmegoldás, a konfliktus haszna
4. Konfliktuselmélet, a konfliktusok jellemzői és okai
5. Konfliktuselmélet, tárgyalás
6. Konfliktuselmélet, játszmák
7. Konfliktusok a csoportos döntéshozatal során
8. Szerepkonfliktus
9. Konfliktus és kezelése
10. Konfliktuskezelési teszt
11. Elméleti számonkérés, ZH
12. Olvasmány, esettanulmány, javítás

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása.
Egy szabadon választott szervezeti konfliktus elemzése és bemutatása prezentáció formájában. Aktív órai részvétel.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Csepeli György (2015): A szervezkedő ember. Kossuth Kiadó, Budapest, V/2. Konfliktusok. 272–285 p.

Zoltayné Paprika Zita (2002): Döntésemélet. Alinea Kiadó, Budapest, 2002., Konfliktuselmélet. 301–332 p.

Thomas Schmidt (2014): Konfliktuskezelési tréninggyakorlatok. Z-Press Kiadó, Budapest

Az e-learning felületen megtalálható anyagok.

Ajánlott irodalom

Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 484 p.

Csepeli György (2015): A szervezkedő ember. Kossuth Kiadó, Budapest, VII/2. Kihívások a szervezetekkel szemben. 326–337 p.

TANTÁRGYI
TEMATIKA 2021-22. II.
félév

**Alkalmazott társadalomtudományi kutatási módszerek II.
(Kvalitatív elemzések) BTSZOC202 MA**

szeminárium; **kötelező**

A szak megnevezése (N/L): Szociológia MA I. évf.

Az oktató neve: Murányi István

Hely/idő: I. terem /Kedd/14.00-16.00/I. terem

A kurzus célja: a kvalitatív társadalomtudományi módszertani technikák (kritériumok és korlátok) megismerése, kellő elméleti és gyakorlati alap biztosítása a későbbi gyakorlatok, szemináriumok feladatainak sikeres elvégzéséhez. A kurzus arra törekszik, hogy (általánosan) bemutassa a kvalitatív társadalomkutatás elméleteit és legfontosabb módszereit.

A szeminárium értékelése és számonkérése

A jegy 50 százaléka : a szemináriumok elején megírt cc. 10 perces tesztek eredményeinek átlaga (5 fokozatú skála, megfelelt 3.00 vagy nagyobb átlag) A tesztek az előző órán megbeszélte / kijelölt (bold) szakirodalomra vonatkoznak. A jegy másik 50 százalékát két feladat elvégzése alkotja (25-25 százalékban) 1. Feladat: részvétel a Debrecen-kutatás kvalitatív feladataiban; 2. Feladat: a félév végén kijelölt időpontra - a kötelező szakirodalom alapján - legalább 10 oldal terjedelmű esszé elkészítése .

A szemináriumon kötelező a részvétel, a hiányzási lehetőségeket a BTK érvényes szabályai határozzák meg.

A Debrecen kutatás feladatai:

1. Az lakótelepi társadalom leírásával és "működésével" kapcsolatos szakirodalom gyűjtése és feldolgozása (időpont: 2019. 02.20-2019. 03. 19)
2. A kvalitatív félig strukturált interjúk és a fókuszcsoportok tematikus blokkjainak, interjúvázlatainak kidolgozása + a minta meghatározása (időpont : 2019. 03.19 - 2019.05.01)
3. Az interjúk elkészítése és transzkribálása (időpont: 2019.05.1 - 2019.05.20)

Szakirodalom

Interjúk módszerek típusai

Héra Gábor – Ligeti György (2005): Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Budapest: Osiris Kiadó, 51-54. old.

Earl Babbie : A társadalomkutatás gyakorlata Balassi Kiadó, Bp.,1995. 251-275. old

Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2005. (az interjú fejezet)

Kovács Éva: Interjúk módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció-és Médiatudományi Tanszék, 269-277. old. letölthető

Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle, 2006. november - letölthető <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00108/2006-11-ta-Santha-Letezik.html> old. letölthető

Sántha Kálmán (2007a): A kvalitatív metodológiai követelmények problémái. *Iskolakultúra*, 6–7. sz. 168–177.

Strukturálatlan interjúk

Heltai Erzsébet-Tarjányi József: A szociológiai interjú készítése. Budapest, Tárki – letölthető , 2. Steinar Kvale: Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. József Műhely Kiadó, Budapest, 2005.

Fónai Mihály-Kerülő Judit-Takács Péter: Bevezetés az alkalmazott kutatásmódszertanba. Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza, 2001. 89-120 old.

Bögre Zsuzsanna: Élettörténet elméletben és gyakorlatban. Szociológia Szemle, 2003/1. (internetről letölthető)

Varga Lajos: Metodologiczne zagadnienia humanistic (Módszertani problémák a humán tudományokban) Warsaw, 1969. fejezet: Kérdélemélet és annak alkalmazása a társadalomtudományokban. 29-51 old. elküldhető

Sántha Kálmán (2007a): A kvalitatív metodológiai követelmények problémái. *Iskolakultúra*, 6–7. sz. 168–177. Strukturálatlan interjúk

A narratív életútinterjú

Gyáni Gábor (1998): Emlékezés és oral history. In: Bögre Zsuzsanna (2007): Élettörténet a társadalomtudományokban. Szöveggyűjtemény. Budapest – Piliscsaba: PPKE, 155-166. old.

Kovács Éva: Narratív biográfiai elemzés. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Média-tudományi Tanszék, 373-396. old. letölthető

Kovács Éva: Az élettörténeti emlékezet helye az emlékezetkutatásban. Tudománytörténeti és kutatási bevezető. In: Kovács Éva (szerk.): Tükörszilánkok. Kádár- korszakok a személyes emlékezetben. MTA Szociológiai Kutatóintézet, Budapest 2008.

Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: Szociológiai Szemle 2003/1. 155–168. (interneten elérhető)

Kovács Éva - Vajda Júlia (2002): „Leigazoltam a zsidókhöz. In: Mutakozás. Zsidó Identitás Történetek. Múlt és Jövő kiadó Budapest, 61-78. – letölthető

László János - Ehmann Bea - Imre Orsolya (2002) Történelem történetek: a történelem szociális reprezentációja és a nemzeti identitás. Pszichológia. 22. 147-162.

László János : Társas tudás, elbeszélés, identitás. A társas tudás modern szociálpszichológiai elméletei. Scientia Humana-Kariosz, 1999.

Halbwachs, Maurice (1971): Az emlékezés társadalmi keretei. In: Ferge Zsuzsa (szerk.): Francia szociológia. Budapest, KJK, 124-131

Manning, Peter K. - Betsy Cullum-Swan (1994): Narrative, Content and Semiotic Analysis. Handbook of Qualitative Research, 463-478.

A biográfiai élettörténet módszere

Bögre Zsuzsanna (szerk.2007): Élettörténetek a társadalomtudományban: szöveggyűjtemény. Budapest; Piliscsaba: Loisir, (Pázmány társadalomtudomány)

Bögre Zsuzsanna-Bernáth Krisztina (szerk.,2009): Közelítések az élettörténetek kutatásához : olvasókönyv a kvalitatív módszerek tanulmányozásához. Nagyvárad : Partium Kiadó, 2009. Felsőoktatási jegyzet Kiadó, Budapest,2000

Vajda Júlia : (2006) A terápiás hatás mint melléktermék. Thalassa, 17, 1: 123-136

Kovács Éva (2003) Vakmerő tézisek az identitásról. (szerk. Fedinec Csilla) 221-235, Teleki László Intézet. 2003.(elküldhető)

Kovács Éva: A narratív módszertanok politikája. (elküldhető)

A fókuszcsoportos interjúk

Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó, 231-302. old.

Fókuszcsoportos interjú. In.: Letenyei László (szerk.): Településkutatás I-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 97-119. old. (interneten elérhető)

Síklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoport módszer; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapszere. Kossuth Kiadó, 2006

Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.

Tartalomelemzés & történeti-összehasonlító elemzés

Ehmann Bea (2004): Tartalomelemzési módszerek a szubjektív időélmény vizsgálatára laikus beszélők szövegeiben. Magyar Pszichológiai Szemle, 59, (3), 345-361. - letölthető,

Earl Babbie : A társadalomkutatás gyakorlata Balassi Kiadó, Bp.,1995.- azonos című fejezet

Burroway, Michael (1991): Ethnography Unbound: Power and Resistance in the Modern Metropolis. Berkeley - Los Angeles, University of California Press.

Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.

Terepkutatás

Résztvevő megfigyelés. In.: Letenyei László (szerk.): Településkutatás I-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 71-97. old. (interneten elérhető)

Earl Babbie (2004): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi Kiadó, (Beavatkozás-mentes vizsgálatok)

Sántha Kálmán: Beavatkozás nélküli vizsgálatok. (2007): Új Pedagógiai Szemle, 57 évf. 7-8 sz. <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00115/2007-07-ta-Santha-Beavatkozas.html> - letölthető

Grounded Theory

Carver, Terrell (2004): Diskurzuselemzés és a „nyelvi fordulat”. Politikatudományi Szemle, 4, 143-148. - letölthető

Gelencsér Katalin (2003): Grounded theory. Szociológiai Szemle, 1, 143-154.- letölthető

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Többszintű elemzés/kontextuális elemzés , SPSS

Kódja: BTSZOC203MA-K3

Félév:

Előfeltételek:

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Oktató: Márton Sándor

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

Az SPSS statisztikai adatelemző program működésének és használatának az elsajátítása. A leíró és magyarázó statisztikai modellek futtatása és értékelése. Önálló adatelemzés megvalósítása SPSS program segítségével.

A tantárgy minimum követelményei:

Adott kutatások adatbázisainak tervezése, elkészítése. Különböző adatformátumok konvertálása (excel, spss, és egyéb statisztikai programok által használt formátumok).

- leíró statisztikák készítése
- adatok kódolása, statisztikai táblák értelmezése

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- két és többváltozós statisztikai elemzések önálló elvégzése

A tantárgy részletes leírása:

1. Módszertani ismeretek. A változók tulajdonságai. Hogyan választunk az elemzéshez megfelelő, korrekt statisztikai módszert. Két változó közötti kapcsolat statisztikai vizsgálata. A különböző statisztikai módszerek használhatósága.
2. Alacsony mérési szintű változók közötti kapcsolat vizsgálata, asszociációs mérőszámok (CHI-négyzet próba) Normalitás és eloszlásvizsgálatok (Kolmogorov-Szmirnov, CHI-négyzet próba)
3. Magas mérési szintű változók részmintánkénti viselkedése, kapcsolata (t-próba, varianciaanalízis, F-próba) Magas mérési szintű változók közötti kapcsolat vizsgálata. Korreláció és regresszióelemzések.
4. Adatredukciós eljárások. Főkomponens-, faktorelemzés, klaszterelemzés alapjai

Értékelés: Beadandó dolgozat, amelyben a hallgató, vagy a témájához kapcsolódó adatbázis, vagy egy másodelemzésre kiválasztott adatbázis használatával bemutatja a tematikában szereplő alkalmazások használatát.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez . Typotex Kiadó, 2008

Csendes Tibor: Bevezetés a számítógépes statisztikába, jegyzet, Novadat, Győr, 2001 (150 o.).

HUZSVAI LÁSZLÓ (2004-2010): Biometriai módszerek az SPSS-ben

Ketskemény László, Izsó Lajos (2005): Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. 459 oldal. Eötvös Kiadó. ISBN 963 463 823 6.

Ketskemény L., Izsó L., Könyves Tóth E. (2011): Bevezetés az IBM SPSS Statistics programrendszerbe. Artéria Stúdió

Sajtos László - Ariel, Mitev: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea 2007.

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Kutatói gyakorlat I.
A tantárgy kódja: BTSZOC206MA
A szak megnevezése (N/L): II.
Az oktató neve: Dr. Huszti Éva

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja, hogy egy megvalósuló kutatáson keresztül bevezesse a hallgatókat a tudományos kutatói tevékenység valamennyi elemébe. A tantárgy keretén belül a hallgatók elmélyítik tudásukat a kutatás logikus tervének kidolgozásában a társadalomtudományi kutatás gyakorlati lépéseinek kivitelezésével. A kurzus során a hallgatók önálló kutatási terv készítésében vesznek részt, melynek lépéseit csoportokban dolgozva valósítják meg.

A tantárgy minimum követelményei

Az órák rendszeres látogatása és aktív részvétel. A hiányzás nem haladhatja meg a 3 alkalmat.

A félév tematikája

1. Kutatási témafelvetés, kutatási cél, elemzési egység és idődimenzió meghatározása
2. A kutatási témához kapcsolódó irodalmak forrása, közös irodalmazás
3. Kutatói kérdések, hipotézisek megfogalmazása
4. A kutatási téma konceptualizálása, fogalmak, dimenziók definiálása
5. Operacionalizálás: a kutatási téma mérhetővé tétele. A vizsgálat módszerének kiválasztása, megtervezése (pl. kérdőív- illetve interjúkérdések kidolgozása, megfigyelési egységek kiválasztása, stb.)
6. A kutatási minta kiválasztása, mintavételi eljárás kidolgozása
7. Kutatási terv kidolgozása, véglegesítése
8. Pilot study készítése, próbakérdés
9. A gyűjtött adatok elemzési eljárásának kidolgozása
10. Eredmények ismertetése

Vizsgára bocsátás feltételei

Az aláírás megszerzése. Az aláírás feltétele az órák rendszeres látogatása, és aktív részvétel a feldolgozó órákon.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Gyakorlati jegy, melynek feltétele az órákon megbeszéltek feladatok határidőre történő teljesítése, kiadott irodalmak feldolgozása, kutatási terepen való feladatok határidőn belüli ellátása. A hallgatók egyéni vagy csoportos kutatási tervet adnak be és elkészítik a szükséges dokumentációt.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

-

Kötelező irodalom

Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. (Bármelyik kiadás) – vonatkozó fejezetek

Héra Gábor – Ligeti György (2005): Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Budapest: Osiris Kiadó – vonatkozó fejezetek

Ajánlott irodalom

Moksony Ferenc: Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése. Osiris, Budapest, 1999.

Solt Otília (1998): Interjúzni muszáj! In: Solt Otília: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Budapest: Beszélő, 29-48.

Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó.

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Kutatói gyakorlat feldolgozó szeminárium
A tantárgy kódja: BTSZOC207MA
A szak megnevezése (N/L): II.
Az oktató neve: Dr. Huszti Éva

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja, hogy megvalósult kutatások részletes megismerésén keresztül elmélyítse a hallgatók meglévő tapasztalatait az adatfelvétel, az adatfeldolgozás és az adatok értelmezésének világában. A kurzus során felmérjük az egyéni kutatói tapasztalatokat, összegezzük az egyéni erőforrásokat, feltárjuk az erősítendő területeket. A hallgató kutatói kompetenciája fejlődik. A hallgató elsajátítja a terepen szerzett tapasztalatok és adatok feldolgozási módjait, ismereteket szerez, illetve a meglévő ismereteit bővíti az adatok kvantitatív és kvalitatív feldolgozása során. A kurzus során a hallgatók önálló elemzéseket készítenek meglévő adatok felhasználásával.

A tantárgy minimum követelményei

Az órák rendszeres látogatása és aktív részvétel. A hiányzás nem haladhatja meg a 3 alkalmat.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

1. Kutatói tereptapasztalatok.
2. Kutató a terepen. Etikai szabályok, elvárások.
3. Alkalmazott kérdőívek, standardizált kérdések
4. Változók és mérési szintek
5. Mit kezdünk az adatokkal? Az adatfeldolgozás kezdete: kódolás, adatrögzítés, adattisztítás, hiányzó adatok kezelése (SPSS-ben)
6. Gyakorlati feladatok: alapmegoszlások (gyakoriság, középérték), új változó létrehozása (recode), változók összevonása (count, compute). Az eredmények értelmezése.

7. Gyakorlati feladatok: interjúelemzés, feldolgozás
8. A tartalomelemzés lehetőségei, módszerei
9. Az önálló kutatói gyakorlat során szerzett kutatói tapasztalatok szakmai elemzése,
10. A gyűjtött adatok rendszerezése, elemzése, az eredmények értelmezése.

Vizsgára bocsátás feltételei

Az aláírás megszerzése. Az aláírás feltétele az órák rendszeres látogatása, és aktív részvétel.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Gyakorlati jegy, melynek feltétele az órákon megbeszélte feladatok határidőre történő teljesítése. A hallgatók egyéni elemzéseket készítenek a megismert adatok, adatbázisok felhasználásával, azok eredményeit ismertetik.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

-

Kötelező irodalom

Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. (Bármelyik kiadás) – vonatkozó fejezetek

Héra Gábor – Ligeti György (2005): Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Budapest: Osiris Kiadó – vonatkozó fejezetek

Ajánlott irodalom

Barna Ildikó - Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikáról társadalomkutatók számára. Typotex Kiadó, Budapest, 2008.

Ehmann Bea: A szöveg mélyén. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2002

Gárdos Judit (2011): Interjú szociológiai források újrafelhasználása. Szociológiai Szemle 21(3):125-145 https://szociologia.hu/dynamic/06_gardos.pdf

Heltai Erzsébet – Tarjányi József (1999): A szociológiai interjú készítése

https://www.academia.edu/36497069/Heltai_Erzsébet_Tarjányi_József_A_szociológiai_interjú_mélyinterjú_kész%C3%ADtése_PDF

Jennifer Mason: Kvalitatív kutatás. Józsefvárosi Műhely Könyvkiadó, Budapest, 2005.

Klaus Krippendorff: A tartalomelemzés módszertanának alapjai. Balassi Kiadó, Budapest, 1995.

Moksony Ferenc: Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése. Osiris, Budapest, 1999.

Sajtos László-Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007.

Solt Otília (1998): Interjúzni muszáj! In: Solt Otília: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Budapest: Beszélő, 29-48.

Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó.

BTSZ 120 MA
BTSZ 108 MA K3
Projekt alapú fejlesztések intézményrendszere
Fejlesztési stratégiák és szociális projektek
Szociológia MA
Szociálpolitika MA
2021/2022. II. félév

A tantárgy célja a társadalmi innováció fejlesztési kereteinek, általános céljainak, stratégiai rendszerének és intézményrendszerének megismertetése, a stratégiai gondolkodás képességének fejlesztése. A tantárgy keretén belül a projektalapú fejlesztések intézményrendszerének megismerése a szociális beruházási stratégia keletkezésének, szerkezetének és implementációjának középpontba állításával történik. A programban bemutatásra kerülnek a globális és nemzeti tervezési és fejlesztési rendszerek, a társadalmi beruházás stratégia megvalósításának módszertani és intézményi keretei, jellemzői példái. A program keretében meghatározásra kerül a szociális beruházás fogalma, a konkurens stratégiákkal (pl. harmadik út) szembeni egyedi jellemzői, megvalósításának nemzeti keretei és projektjei.

A feldolgozandó témakörök:

1. Az európai szociális dimenziót alkotó szakpolitikák keretrendszere

Kötelező olvasmány

Fehér könyv Európa jövőjéről

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/feher_konyv_europa_jovojerol_hu.pdf

https://kamaraonline.hu/wp-content/uploads/2017/03/50035_feher_konyv_europa_jovojerol_hu.pdf

Ajánlott olvasmány

A new welfare architecture for Europe? Report submitted to the Belgian Presidency of the European Union (Final version, September 2001) by

Gosta Esping-Andersen, Duncan Gallie, Anton Hemerijck, and John Myles

https://www.researchgate.net/publication/238758771_A_NEW_WELFARE_ARCHITECTURE_FOR_EUROPE_Report_submitted_to_the_Belgian_Presidency_of_the_European_Union

Amit nem tudsz a kapitalizmusról

https://www.youtube.com/watch?v=th3KE_H27bs

2. A Fejlesztési Stratégiák Intézményrendszere és prioritásai

Kötelező olvasmány

Az Európai Bizottság prioritásai

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_hu

Ajánlott olvasmány

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_en

3. 4. Strukturális Alapok, ESZA, az Európai Szociális Modell jövője

Kötelező irodalom

Vitadokumentum Európa Szociális Dimenziójáról

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_hu.pdf

Ajánlott irodalom

Csoba Judit (2000): A Strukturális alapok szerepe a gazdasági és szociális kohézióban
In: Gyulavári Tamás (szerk.) Az Európai Unió szociális dimenziója, Budapest
Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest 149-191.

Az Európai Szociális Alap hivatalos oldala

<http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=hu>

ESF promo film

<http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I071595&sitelang=en&videolang=HU>

ESZA magyar nyelvű oldala

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=hu&newsId=8229>

Foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi befogadásért felelős főigazgatóság portálja

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1&langId=hu>

Balás Gábor - Jakab Gábor - Koltai Luca - Kovács István Vilmos - Ruzskai Zsolt - Sziklai István (2018): Az ESZA célkitűzéseinek változása, az alap prioritásai, történeti távlatból. In: Balás Gábor - Koltai Luca (szerk.): *Humánfejlesztés-politika. Első kötet: Az Európai Szociális Alap 60 éve.* HÉTFA Kutatóintézet Kft.

5.-6. A Szociális Beruházás stratégiája és a harmadik út modellek

Kötelező olvasmány:

Tanyi Attila (2007): *A harmadik út értékrendszere* In Az európai szociális modell
Progresszívpolitika 2007 tavasz-ősz 3. szám 8-30. old.

http://www.attilatanyi.com/uploads/2/5/0/0/25004408/harmadikut_progresszivpolitika.pdf

Ajánlott irodalom

Giddens, Anthony [1998], *The Third Way: the Renewal of Social Democracy*, Polity
Szociális beruházás stratégia

<https://eur->

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0083:FIN:HU:PDF](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0083:FIN:HU:PDF)

A szociális jogok európai pillérei

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=1226>

A szociális jogok európai pillérének 20 alapelve

https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu

7. Magyarország Nemzeti Reform Programja és Konvergencia Programja (Az Európai Szemeszter és a szociális beruházás stratégiájának megjelenése Magyarországon)

Kötelező olvasmány

Magyarország 2019. évi Nemzeti Reformprogramja

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-european-semester-national-reform-programme-hungary_hu.pdf

Ajánlott olvasmány

Magyarország 2018-2022 Konvergencia programja

<https://www.kormany.hu/download/2/c0/61000/KP2018.pdf>

8. Magyarország partnerségi megállapodás és szociális dimenzió

Kötelező olvasmány

1064/2019. (II. 25.) Korm. Határozat a 2021–2027 programozási időszakra való felkészülés keretében új forráselosztási eszközök kidolgozásáról

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=212943.365052

Ajánlott olvasmány

Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszak

9. A szociális beruházási stratégia megjelenése a hazai szakirodalomban és az operatív programokban

http://palvazat.gov.hu/2014_2020_as_operativ_programok_tarsadalmi_egyeztetese

10. A szociális beruházási stratégia érvényesülése a hazai gyakorlatban

(Egy tetszőlegesen választott fejlesztési program elemzése)

A vizsgakövetelmények:

- a kötelező olvasmányként megjelölt források és irodalmak részletes ismerete (ZH)
- a fejlesztési stratégia európai és hazai gyakorlatának, intézmény és eszközzrendszerének ismerete (ZH)
- egy téma átfogó elemzése egy prezentáció (PPT) és egy tanulmány (20 000 karakter) keretében

Debrecen, 2022. február 11.

Csoba Judit

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe:
Társadalmi befogadást segítő projektek
A tantárgy kódja: BTSZOC310MA
A szak megnevezése (N/L): Nappali
Az oktató neve: Dr. Szarvák Tibor

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy az MA szintű oktatásában azon kulcspontokat igyekszünk megragadni, amely a kisebbségi közösségekkel kapcsolatos társadalomtudományi megközelítéseket érintik. Megközelítésünkben így a kedvezményezett („sérülékeny”) kisebbségi csoportok különböző szituációkban megvalósuló szegregált élethelyzete áll.

Tisztázzuk azon fogalmakat, amelyekkel a hallgató eligazodik a makroviszonyok között és mikrokörnyezetben is létre tud hozni megfelelő szakértői szintű cselekvéseket. Ezen tevékenységek a fordított integráció elvét valósítják meg. A kurzus során azokkal a szakmai standardokkal (közösségi tervezés, fordított integráció, jó gyakorlatok) foglalkozunk, amely a témakörhöz kapcsolódó fejlesztéspolitika kulcsterületei lehetnek.

Foglalkozunk a hajléktalansággal (mint a városi térben történő szegregációval), illetve a vidéki térben megvalósuló autista majorságok bemutatásával bepillantást nyerünk a humán közszolgáltatások hozzáféréseinek különbségeibe, valamint megismerjük a fogyatékkal élők világát meghatározó kitagolás folyamatának erősségeit/gyengeségeit.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt főbb témakörök:

1. Kisebbségi közösségek: kontextuális definíciós kísérletek, élethelyzetek, a „lépcsőn ülés joga”, a szociális kérdés alakváltozásai
2. Az életmód / életvitel aktuális kérdései; Integrálódás és a „kiilleszkedés” dilemmái, szegregáció fogalma, mérésének lehetőségei, társadalom-és területpolitikai következmények (pl, vidékfejlesztés és lakáspolitikai)
3. A hazai történelmi kisebbségi közösségek demográfiai viszonyai és perspektívái, korábbi évtizedek felzárkóztatási gyakorlatai
4. A szegregált élethelyzetek csökkentésnek irányai, szakpolitikai súlypontok, A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság és az Országos Foglalkoztatási Alap Nkft feladatainak bemutatása
5. A szegregált élethelyzetek csökkentését célzó szociális munka módszerek: a settlementtől a jelenléti szociális munkáig (a fordított integráció történeti jellegzetességei)

6. A közösségi tervezés módszerei a települési résztársadalmi csoportok bevonása során
7. Jó gyakorlatok szerepe és kialakítása a kisebbségi közösségek élethelyzetének javításában
8. Egyéb speciális élethelyzetű kisebbségi csoportok (hajléktalanok, autisták, fogyatékkal élők); Fejlesztési lehetőségek a vidéki térben, a humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés különbségei, a kitagolás erősségei/gyengeségei

Értékelés

- A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a témakörökhöz kapcsolódó beadandó teljesítése,
- A résztvevők egy db közös kutatási prezentációt tartanak a félévi tematika valamely (rész)témájának feldolgozásával.
- Szempontok a prezentációhoz:
emailen csatolt minta alapján
- Aktívítás

Kötelező és ajánlott irodalom

- Vercseg Ilona (2013): A közösségi munka folyamata és módszerei
http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg_Ilona.pdf
- Szarvák Tibor - Jász Krisztina: Az esélyegyenlőségi politika Janus-arca. Kistelepülések, társadalmak, konfliktusok, POLITIKATUDOMÁNYI SZEMLE 14: (2) pp. 135-155.
- Kertesi Gábor: A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris, Budapest, 2005
- Jelenlét „– a roma integrációt szolgáló fejlesztések megalapozása, szociális munka kirekesztett közösségekben, szegregátumokban – Magyar Máltai Szeretetszolgálat, 2013
- <http://jelenlet.maltai.hu/wp-content/uploads/2015/05/Jelenl%C3%A9t-tanulm%C3%A1ny.pdf>
- A választott témára vonatkozó egyéb adatforrások és dokumentumok, interjúalanyok megtalálása, feldolgozása és bemutatása.
- MaHolnap - Társadalmi Felzárkózási Periodikák 1-2 szám

<https://tamogatottfejlesztések.szgyf.gov.hu/2014-20/index.php/kommunikacio-7/hirek>

BTKM401MA *Marketing Public Relations előadás* (2022, MA I.) Oláh Szabolcs, kedd 16:00–17:30, 5.

<https://elearning.unideb.hu/course/view.php?id=2534>

A kurzus célja

A kurzus a marketingkommunikáció magyarországi történetének tükrében keresi a válaszokat arra, hogy egy-egy jellegzetes médiakörnyezetben milyen marketing és public relations megoldások tudnak közlésképesek (sikeresekek) lenni az éppen aktuális médiafogyasztási szokásoktól és a kommunikáló szervezet kultúrájától függően. A vizsgálat kitér a marketing és a pr elméleti modelljeire, a marketingkommunikációs tartalomgyártás és tartalomfogyasztás szemiotikájára és szociológiájára, az eltérő médiakörnyezetekben megvalósulni képes médiapiacok kulturális, gazdasági és szabályozási összetevőire. Üzleti kommunikációs szempontból a ma működő kreatív megoldások feltárása is megértése a célunk. Médiatudományi szempontból viszont más hozadéka lesz az előadásnak: a marketingre a kreatív ipar ágazataként tekintünk, így a marketingkommunikációs aktivitások sikereit és bukásait a társadalmi értelemképzés szimbolikus jelentőségű eseteiként fogjuk fel. A régi megoldások digitalizálásait, a régi tartalmak újracsomagolásait a kulturális emlékezet megvalósulásaiaként vesszük szemügyre, az újra bemutatások vagy a remixek körül kialakuló rajongói hálózatok pedig a digitális etnográfia eszközeivel közelítjük meg.

Témakörök:

- Edward Bernays: *Propaganda* (1928)
- Joachim WESTERBARKEY: *PR als Passion* (2005)
- Yasha LEVINE: *The Corruption of Malcolm Gladwell* (2012)
- Miles Young: *Ogihy a reklámról a digitális korban* (2018)
- MPR és a hazai plakátművészet
- Marketing és public relations a szovjet típusú tervgazdaságban
- A hazai televíziós reklám az 1970-es és 1980-as években
- A *Marketing Piackutatás* folyóirat rovatai témái
- A *Propaganda Reklám* magazin rovatai, témái
- A *Marketing & Management* folyóirat és a *Kreatív* magazin áttekintése
- Önmeghatározások: a public relations intézményi önállósulása, szakmapolitikai viták (MPRSZ)
- A multinacionális reklám- és médiaügynökségek megjelenése és térhódítása Magyarországon
- MPR és közösségi médiaplatformok
- A reklámzabálók és a digitális etnográfia
- MPR a web3.0 korszakában: keresőmotorok, natív megoldások, tartalommarketing

Szakirodalom:

- David HESMONDHALGH, *The Cultural Industries* (Third Edition), London, Sage Publications Ltd. 2012.
- Yasha LEVINE, *Malcolm Gladwell: Tobacco Industry Shill? The Exiled*, August 8, 2011
<http://exiledonline.com/malcolm-gladwell-tobacco-industry-shill/>, <http://shameproject.com/report/malcolm-gladwell-emails-shame-asks-yasha-levine-recognize-delicious-irony-pro-tobacco-propaganda/>, <https://www.alternet.org/2012/08/how-malcolm-gladwell-shilled-health-care-lobby-and-got-away-it/>
- Ronald HITZLER, *Értelembarátság. Az életstílusok szubjektív elsajátításáról*, Replika, 2008 (64–65. szám), 41–54.
- Manfred PRISCHING, „Vásárolok, tebát vagyok”: *a személy a kapitalizmusban*, Fordulat, 2011/3, (15. szám), 72–96.
- Joachim WESTERBARKEY, *PR als Passion – Metaphern imaginärer Intimität = Kommunikation über Kommunikation*, hrsg. von E. WIENAND, VS Verlag für Sozialwissenschaften/GWV Fachverlage GmbH, Wiesbaden, 2005, 190–199.
- BAKOS Katalin, *10x10 év az utcán – A magyar plakátművészet története (1890-1990)*, Bp., Corvina Kiadó, 2007.
- SAS István, *Az ötletes reklám – Útikalauz a kreativitás birodalmába*, Bp., Kommunikációs akadémia Kft, 2007.
- KASZÁS György, *A nagy adrenalinjáték*, Bp., Geomédia Kiadói Rt., 2000.
- KASZÁS György, *Reklámcsinálás. A kis adrenalinjáték*, HVG Könyvek, 2014.
- NÉMETH Márta, *Public relations. Kísérleti kézikönyv*, Bp., Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, Marketing-kommunikációs Oktatási és Kutatási Központ, 1993.
- NYÁRÁDY Gáborné – SZELES Péter: *Public Relations*. Bp.: Perfekt Kiadó, 2011.
- HORVÁTH MAGYARY Nóra, *PR esetek haladóktól*, Bp., Akadémiai, 2017.
- LIPÓT József, *Public relations a gyakorlatban*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1968.

- MARINOVICH Endre, *A vállalat kapcsolata környezetével = A piacbefolyásolás korszerű módszerei*, szerk. SZÖLLŐSY Szabolcs, Bp., Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1974, 41–76.
- SÁNDOR Imre, SZELES Péter, *Public Relations („az uralkodás titka”)*, Mercurius, Bp., 1990.
- Sandra OLIVER, *Public Relations stratégia*, Bp., Akadémiai Kiadó, 2009.
- DOMÁN Zsolt, SZÓKE András, *Online kampányok csúcsra járva. Hogyan építs rekord bevételű marketing kampányokat a bizalom erejét kiaknázva?* Vasad, Nitronet Media Kft., 2017.
- GÁL Kristóf, *Google Adwords. Hirdetések készítése és optimalizálása – avagy hogyan érhetsz el komoly sikereket a világ legjobb online hirdetési rendszerével?* Bp., Klikkmarketing, 2016.
- Jim LUPKIN, Brian CARTER, *Network marketing a Facebookon. Kipróbált praktikák a közösségi médiában a közvetlen értékesítés és az MLM területén*, Bp., Bagolyvár, 2017.
- BÁRTFAI Balázs, *Tartalommarketing a gyakorlatban*, Bp., Netlight Consulting Kft., 2018.

Az órák anyagának követése a távolmaradók számára:

A félév során hetente – előrehaladásunk ritmusa függvényében – véglegesítem a következő óra anyagát, az orientáló szövegeket és médiatartalmakat. Ezekről a Neptun rendszerben rendszeresen tájékoztatást adok.

Jegyszerzés:

Egy saját készítésű, részletesen adatolt esettanulmány otthoni elkészítése (8.000 karakter) és 10 perces prezentációja szóbeli vizsgán (előre egyeztetett témában).